GAZETA LWOWSKA.

W Piątek Ner. 26. 5. Marca 1830.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Rossyja.

— z Petersburga d. 10. (22.) Lutego. —

Rozkazem dziennym z d. 7. N. Cesarz Jmć raczył upoważnić Jenerała Adjutanta, Jenerała jazdy Goleniszczewa Kutuzowa 1, członka rady Państwa, do złożenia obowiązku Jenerała Gubernatora wojennego petersburskiego z zatrzymaniem innych urzędów.

Tym samym rozkazem dziennym, raczył N. Cesarz Jmć mianować:

Jenerała piechoty Essen 1, Gubernatora wojennego Orenburgskiego i komendanta korpusu oddzielnego Orenburgskiego, Jenerałem Gubernatorem wojennym petersburskim: miejsce jego zastępować będzie Jenerał Adjutant Gołowin 1, Szef 10tej dywizyi piechoty.

Jenerał Major Murawiew 1, komendant brygady grenadyjerów korpusu odwodowego, oddzielnego wojska kaukazkiego, dodany jest dowódzy naczelnemu 2go wojska Feldmarszałkowi Hrabi Dibitschowi Zabałkańskiemu.

Ukaz N. Cesarza Jmci do Ministra Cesarskiego Domu.

Przekonawszy się o wielkich korzyściach dla etatu, ze sposobu rozdzielania podatków w proporcyi i w stosunku gróntów wypuszczonych włościanom, przepisanego dla departamentu apanażów §. 116 regulaminu dotyczącego się rodziny cesarskiej i jéj dóbr, rozkazuję WPanu, przywieść go do skutku bez zwłoki we wszystkich dobrach do apanażu należących. Sposób ten pobierania podatku, nie od głowy, ale stosownie do natury i ilości ziemi, więcéj lub mniéj, stosownie do położenia miejscowego, powinien zastąpić na przyszłość w tych dobrach podatek od głowy, który nierówno obciąża włościan. Podatek pogłównego na rzecz etatu, będzie i na przyszłość jak dotąd pobierany. Wszelako aby cel tém prędzéj osiągnąć, potrzeba skoncentrować własność apanażu i połączyć przedzielające inne dobra nienależące do apanażu, za zamianę dóbr koronnych; w téj mierze porozumiesz się WPan z Ministrem finansów, który wié już o Mojéj w téj mierze woli.

W Petersburgu d. 24. Stycz. (5. Lutego) 1830.

(podp.) MIKOŁAJ.

Dnia 3., 4. i 6. t. m. był publiczny popis wychowanic wychodzących z domu Cesarskiego panien szlacheckich, a d. 8. wychowanic w domu panien miejskich; liczba pierwszych wynosi 137, a drugich 143. Młode te osoby odpowiadały następnie na zapytania z religii, języka i literatury rossyjskiéj, języka francuzkiego i niemieckiego, z historyi, jeografii, statystyki, historyi naturalnéj, matematyki i z innych gałęzi wiadomości należących do kursu nauk przyjętego przez każdy oddział tego instytutu, będącego pod bezpośrednim kierunkiem N. Cesarzowéj Jéjmci. Rysunki i roboty ręczne, okazywane widzom, świadczą o talentach i usposobieniu tych młodych uczenic. Na posiedzeniu d. 6., na którém znajdowało się ciało dyplomatyczne i liczne grono osób najznamienitszych Dworu i miasta, jakoteż Posłowie Tureccy, wychowanice szlacheckie dały zadowalniące dowody swojego talentu w muzyce, śpiewaniu i tańcach.

— Z Odessy d. 12/24. Lutego. —

Lód, który nasz port i część morza okrywał, stopniał lub został połamany przez wiatry i uniesiony strumieniami. Dnia 7. (19.) Lutego zawinęły do naszego portu 4 okręty, a w dniach następnych jeszcze 7; ostatnie odpłynęły z Konstantynopola przed cztérema dniami.

Niemcy.

W d. 14. Lutego wieczorem, przybył z Rzymu do Monachium sławny rzeźbiarz Albert Thorwaldson, aby był obecny przy ustawieniu i odsłonieniu wykonanego przez siebie pomnika dla Xięcia Eugenijusza Leuchtenbergskiego.

Jego K. Wys. W. Xiążę Heski, dał król. bawarskim radzcom ministeryjalnym w wydziale skarbowym, Panzer i Wirschinger, krzyże kawalerskie orderu domowego.

Król bawarski raczył Barona Lotzbek z Weihern i t. d., znanego zaszczytnie z położonych

zasług około rolnictwa w wyższym cyrkule nadreńskim, mianować swoim Szambelanem.

Dziennik rządowy W. Xięstwa Badeńskiego z d. 4. Lutego podaje do wiadomości publicznéj, iż z Cesarstwem Austryjackim zawarta została w d. 30. Lipca r. z. ugoda o wymianę zbiegów wojskowych.

Lód na Renie w okoliey Breisach i Strasburga poruszył się w d. 12. Lutego, lecz pod Manheimem stał jeszcze w d. 12. wieczorem, chociaż woda podniesła się była o 2 stopy 9 cali nad znaną najwyższą wysokość.

Zjednoczone Niderlandy.

W d. 14. Lutego rano został P. Adolf Barthels, jeden z redaktorów Dzień.: *Catholique des Pays Bas*, schwytany i w tajemném więzieniu osadzony. Słychać, iż jest mocno zawikłany w sprawę wytoczoną przeciwko P. de Potter; zdaje się, że do tego kroku dały powód papiery, które w d. 12. w biurze jego Dziennika zabrano. P. Barthels odprowadzony będzie do Bruxelli.

Wielka Brytanija i Irlandyja.

Admirał angielski Sidney Smith, bawiący na teraz we Francyi, mianowany jest komendantem portu w Plymouth.

W d. 8. Lutego zapowiedzieli w Izbie wyższéj Lordowie Holland, Stanhope i Melville różne wnioski względem Grecyi, kompanii Wschodnio-Indyjskiéj i względem nędzy w kraju. Xiążę Montrose przełożył odpowiedź Króla na adres Izby wyższéj, treści następującéj: Milordowie, dziękuję WPanom za prawy i pełny uszanowania adres, i polegam wiele na przyrzeczeniu WPanów, daném Mi względem czynnego wspierania Mię w środkach służących do pomyślności Moich poddanych i utrzymania honoru i wysokiego charakteru narodowego.

W d. 9. Lutego przełożono téjże Izbie petycyje z Kent i Kumberland względem przejrzenia praw zbożowych i ustaw o ubogich. Lord Ellenborough wniosł na mianowanie wydziału dla rozpoznania handlu z Indyjami wschodniémi i Chinami. Przedmiot ten polecał wielkiéj ogledności i przyrzekł wszystkich do tego ściągających się dokumentów udzielić. Z tych okaże się jasny dowód, jak mocno się mylono. Powiedziano, że kraj nie ma żadnéj korzyści z monopolijum kompanii wschodnio-indyjskiéj, atoli okaże się, że w ostatnich 16 latach, równie tyle rząd zyskał, co wynosiła dywidenda kompanii. Konsulom za granicą dano rozkazy, aby ze wszystkich miast nadmorskich przesłali próbki herbaty. Interesa kompanii, jak się okażą, kierowane są mniéj pod względem zysku z monopolijum, jak administracyi kraju. Finanse indyjskie równie nie bardzo w kwitnącym znajdują się stanie. Tymczasem spuszczam się w téj mierze, rzekł Lord Ellenborough, na naczelnika administracyi tamecznéj Lorda Bentinck. Margrabia Lansdown wyraził nadzieję, że Izba rzecz tę rozpozna z największemi względami dla pomyślności ludu indyjskiego. Lord Teynham zapowiedział wniosek na dzień 20. t. m., aby do rozpoznania zarządu dóbr koronnych mianowany został Komitet. O godzinie 7. odroczyła Izba swoje posiedzenie.

W Izbie niższéj w dniu 8. odczytany został adres po raz trzeci. — Sir R. Wilson wszedł w obszérne rozpoznanie pośrednictwa Anglii w sprawie Hawanny (gdzie Anglija nie dozwalała Mexykanom uderzyć na Hiszpanów przez tę osadę); twierdził, że Ministeryjum w téj mierze przekroczyło granice neutralności, i tém naganniéj postąpiło, ile wmieszanie się jego sprzeciwiało się interesom Anglii. — P. Peel, po krytycznym rozbiorze układów ówczesnych, zbił zarzuty przeciwko Ministrom czynione i mowę swoję zakończył następującemi słowy:

„Pomyślność Ameryki najmocniéj Ministrów obchodzi, życzą oni z całego serca, aby nowe Państwa używały całkiem wolności potrzebnéj dla cywilizacyi w owéj części świata. Wszelako muszą wprzód położyć koniec wewnętrznym niezgodom. Spodziewamy się, iż Hiszpanija będzie nakoniec widziała potrzebę, jeśli nie uznać ich niepodległość, przynajmniéj zrzec się wszelkiego istotnego nieprzyjacielskiego kroku przeciwko tym nowym Państwom, i tak względem nich postępować, jak czyniła względem Niderlandów. Gdybyśmy widzieli na nowo wszczynające się kroki nieprzyjacielskie między Hiszpaniją a południową Ameryką, natenczas polityka Anglii zajęłaby się środkami wzajemnego rzeczy załatwienia, i nadania pokoju, któryby zarówno dla Ameryki jak i Anglii był ważnym. Jeżliby zaś usiłowania jéj w téj mierze na niczém spełzły, i gdyby Hiszpanija nastawała mocno, aby na nowo zdobyć swoje osady, przeto nie waham się i na chwilę oświadczyć w imieniu rządu Króla Jmci, iż dopóki istnące u wszystkich narodów cywilizowanych prawa wojny nie będą naruszone, zachowywać będzie najściślejszą neutralność." — Pan Peel powodowany zaczepkami P. Lamb przeciwko Ministeryjum, oświadczył: Nie zapomniałem nigdy, że Anglija dosyć jest silną i potężną, aby oświadczyła życzenia swoje pokoju, bez wystawienia się na niebezpieczeństwo zarzutu, jakoby się obawiała sprawiedliwéj wojny.

Co się zaś dotyczé zdania stałego lądu, tedy nie myślę, iżby takiém było, jak dopiéro nam je wystawiono; jakoby w Anglii miał ktoś wpływ na wybór Xięcia Polignac. Nigdy, ani pośrednio ani bezpośrednio, nie było między stronnictwem francuzkiém a jedną osobą, należącą do rządu angielskiego, żadnéj korrespondencyi ściągającéj się do wyniesienia Xięcia Polignac na godność Ministra.

W dniu 9. Lutego ogłoszono w Izbie niższéj odpowiedź Króla na adres dziękczynny. Osnowa jéj jest podobna do odpowiedzi danéj Izbie wyższéj, przez Xięcia Montrose przełożonéj.

Na posiedzeniu z tegoż dnia wniósł P. Planta, aby rozpisano wybory z Hr. Winchelsea w miejscu P. Brougham, który przyjął *Chiltern Hunreds.**) P. Brougham zastępuje uprzednio miasteczko Margrab. Cleveland (którego syn na piérwszém posiedzeniu Parlamentu wniósł na adres.) Pan O'Connell podał petycyją z Cloyne w Irlandyi przeciwko poddzierżawcom. P. Harvey uczynił wniosek dotyczący się wydrukowania uchwał wydanych pod dniem 4. Czerwca r. z. względem Sądu kancelaryj, z których okazuje się, iż w sądzie tym leży 40 mil. f. szt. zakopanych i że przeszło 800 spraw względem majątku małoletnich najmniéj 200 f. s. wynoszącego, jest do rozstrzygnienia. Takowe zalecono wydrukować. Lord Palmerston zapowiedział swój wniosek w interesach portugalskich na d. 18. P. Bankes przełożył papiery względem dochodów i wydatków Kompanii wschodnio-indyjskiéj i wniósł na dalsze raporta o paleniu wdów indostańskich. Po wnioskach różnych Członków podniósł się P. Peel i wniósł na mianowanie wydziału do rozypoznania interesów Indyj wschodnich. Wydział ten zajmie się rozpoznaniem finansów Kompanii i handlu z Chinami. — Muszę powiedzieć, rzekł P. Peel, że zarząd Kompanii wschodnio-indyjskiéj, czyni jéj największy zaszczyt, i że na teraz równa się innych osad zarządom. Nie chcę ja przez to powiedzieć, aby nie można innéj formy rządu zaproponować; atoli chcę ostrzedz Izbę, iżby nie przystępowała śpiesznie do doświadczeń, mianowicie gdy dawny zarząd trwał tak długo i tak dobrym się okazał. Wydział słuchać będzie urzędników Kompanii, zawiadomi się o handlu, pośrednictwie Amerykanów i o wpływie na cen herbaty; względem tych punktów udzielone zostaną Izbie najdokładniejsze dokumenta. Widziałem wyrachowanie, podług którego ludność krajowców w Indyjach, naszemu panowaniu wprost uległych, podana jest na 90 milijo. ludzi. (Głośno: Słuchajcie! Słuchajcie!) Jeźli zastanowimy się nad rozciągłością kraju nasze panowanie uznającego, i nad tą niezmierną massą ludności, — gdy sobie przypomnimy owe wielkie rewolucyje, które nasze panowanie ugruntowały, — gdy pomyślimy nad tą niezmierną odległością, z któréj wykonywamy nad tym krajem władzę zwierzchniczą, — gdy przypuścimy różnicę w mowie, obyczajach i religii między nami a prawie bezlicznych tysięcy nad którémi panujemy, tedy umysł nasz obejmując tak rozmaite przedmioty, zdumiewać się musi. Bez wątpienia powinniśmy czuć potrzebę rozpoznania, jakie śródki byłyby najstosowniejsze, iżby krajowców owych oddalonych okolic mogły od niesłuszności ochronić, — zapewnić im osobistą wolność i owoce ich pracy; słowem: dopóki ich jeszcze utrzymujemy pod panowaniem angielskiém, powinniśmy się starać, nagrodzić im cierpienia i niesłuszność, jaką musieli ponosić, gdy im narzucono panowanie i zapewnić im korzyści i dobrodziejstwa, któreby im niejako stratą ich niepodległości mogło wynagrodzić. Te są uwagi, które niechaj będzie jakie chce usiłowanie do rozszerzenia angielskich zdobytych krajów i zachowania praw angielskich poddanych, bezsprzecznie muszą mieć wstęp na obrady Parlamentu Angielskiego. Tymczasem, aby ogółu rzeczy nie pomieszać, nie będziemy przekładali planów, ani utrzymywać będziemy zdania, lecz przestaniemy na mianowaniu wydziału. (Słuchajcie!) — P. Whitmore rzekł: Spodziewam się, że wszystkie punkta będą gruntownie rozpoznane i Wydział zostanie sumiennie wybrany. (Słuchajcie!) — P. Peel odpowiedział na to, iż propozycyją do wydziału tak ułożył, aby się Członkowie wszystkich zdań i stronnictw w Izbie znajdowali, i taką podał liczbę, iż cały wydział może się na kilka części podzielić i szczególne tworzyć klassy. Proponuje zatém następujących Członków: PP. Baring, Asteel, Lord Chandos, D. Rice, Pułkownika Davies, J. Bankes, Huskissona, Kanclerza Izby skarbowéj, Lorda Miltona, C. Arbuthnota, Sir R. Vivian, Sir C. Burell, E. Stanley, P. Courtenay, W. Whitmore, O'Brien, P. Thompton, Stewart, R. Grant, Hume, Ferguson, Chs. Wynn, W. Peel, Ashley, Pułkownika Bayly i Starszego gminnego, Ward. — P. Macdonald rzekł, iż cieszy się, że namienił o pomyślności milijonów ludzi w Indyjach jako przedmiocie przecie na uwagę zasługującym. — P. Hume zapytał: czyli Wydział bez względu na zaszłe lub zajść mogące odmiany będzie rzecz rozpoznawał? P. Peel odpowiedział, iż nic śledztwa ujść nie powinno. — P. Macdonald mniemał, że do tego wydziału

*) Zwyczajna forma wystąpienia z Parlamentu, jak wiadomo Pan B. chce na miejsce Tierneya, zastępować Knaresborough.

Dyrektorowie Kompanii należeć nie powinni. — W końcu zamieniła się Izba w wydział subsydyjów, na którym Margrabia Blandford wniósł: Potrzeba oświadczyć, iż domowi Króla Jmci nie będą wprzód przez Izbę pozwolone subsidyja, dopóki nie będzie uznana potrzeba i uchwalona pomoc." Po niejakich rozprawach nad regularnością tego wniosku, uchwalono poddać takowy głosowaniu opuściwszy imię Króla Jmci. Znajdowało się tylko 28 Członków, z których 24 przeciwko, a 4 było za wnioskiem. — W d. 10. Lut. nic ważnego nie zaszło w obudwoch Izbach.

Francyja.

Królewskie postanowienie z d. 14. Lut. zwołuje Kollegijum departamentowe Majny i Ligiery na d. 22. Marca do Angers, aby przystąpić do wyboru nowego Deputowanego w miejcu mianowanego Parem Hr. de Labourdonnaye.

Monitor z d. 16. b. zawiera obszerny raport Ministra spraw duchownych i publicznego oświecenia, P. Guernon de Ranville do Króla, i na tym zasadzające się postanowienie z d. 14. t. m. względem elementarnéj nauki, które podzielona na 15 artykułów, stawia wszystkie gminy Królestwa w możności, wspomnioną naukę jak najprędzéj zaprowadzić.

Były Jeneralny Dyrektor poczt, Hr. Lavalette umarł w d. 14. t. m. w Paryżu. Tegoż samego dnia zszedł z tego świata Xiążę de Levis, Par Francyi.

Monitor umieścił artykuł, dla zbicia wiadomości, przez wszystkie Dzienniki oppozycyjne udzielonéj, iż Ministeryjum wielu płacących podatki, którzy wedle swojéj kwoty podatkowéj daleko są od tego, aby byli wyborcami, cokolwiek podnosi, przeciwnie zaś, którzy zaledwo mają prawo głosowania, zniża, aby tylko liczbę prawnych wyborców zmniejszyć. Dzienniki oppozycyjne zajęte są mocno wyborem P. Dudon, stronnika prawéj strony, na Prezydenta Kollegijum wyborczego Depart. wyższéj Ligiery. Upatrują w tém, iż na nowo wyrzeczona wola Ministeryjum ma zamiar nic nie zmieniać w swoich zasadach.

Były Xiążę pokoju (Godoy), wyniesiony przez Papieża na godność Xięcia Bacciano, przybył do Paryża, gdzie na przyszłość mieszkać będzie.

Niemiecki uczony Dr. Schulz. Professor w uniwersytecie w Giessen, który przed cztérema laty na koszt i zlecenia Króla Jmci Francuzkiego przedsięwziął był podróż na Wschód, został w prowincyi Kurdystanie na granicy Inal Huerile, między wsiami Bashkuhah i Perihan Nichin zabity. Angielski Poseł w Tauris donosi o tém zdarzeniu i dodaje, iż nie są wiadome bliższe okoliczności. Dwóch służących, żołnierz perski i jeden sierżant, którzy nieszczęśliwemu towarzyszyli, równego z nim doznali losu. — Bardzo rzadko się zdarza, aby uczony tylu wiadomościami, jak P. Schulz zbogacony, przedsięwziął podróż dla rozszerzenia umiętności. List Posła Angielskiego pisany jest pod d. 1. Stycznia r. b.

Brazylija.

Gazety Monachijskie donoszą pod d. 20. Lutego: „Własnoręczne listy Cesarza Dom Pedro pisane do Xiężny Leuchtenbergskiéj, donoszą bardzo pomyślną wiadomość względem przypadku, który Cesarza Jmci spotkał, a o którym nam doniosły Dzienniki Francuzkie. Podług tego listu spodziewa się Cesarz Jmć, iż za kilka dni przyjdzie zupełnie do siebie."

Diario Fluminense w Numerach swoich z d. 5. do d. 24. Listopada donosi: „Cesarz Jmć z powodu zaślubienia Swojego, przebaczył ogólnie wszystkim zbiegom, którzy po ogłoszeniu niniejszego wyroku w różnych prowincyjach stawią się we 2 miesiącach. — Anglija stosownie do traktatu dozwala handlu brazylijskiego niewolnikami na brzegach Afryki tylko do d. 13. Marca 1830; Lord Aberdeen zawiadomił o tém dowódzców angielskich okrętów. — Cesarz Jmć zawiadomił swojego szwagra, iż go mianował Xięciem Santa Cruz z przydomkiem Jego Król. Wysokość. — Pod d. 25. Listopada r. z. wydał Minister finansów obszerne rozporządzenie względem zapobieżenia nadużyciom celnym.

(Do tego Nru. Gazety dołączony jest Nr. 10. ROZMAITOŚCI.)

Redaktor: Mikołaj Michalewicz; — Drukiem: Piotra Pillera.